

MUUSIKA AINEKAVA 1.–3. KLASSILE

1. Õppetegevus

1.1. Algõpetuse põhieesmärgiks on aktiivse musitseerimise kaudu muusika vastu huvi äratamine. Muusikatund peab kujunema oodatud sündmuseks, mis pakub õpilastele positiivseid elamusi. Selles eas on oluline õpetaja positiivne suuline hinnang õpilase muusikalistele tegevustele. Hindamine muusikaõpetuses peab kajastama ja toetama iga õpilase individuaalsete muusikaliste võimete arengut.

1.2. Oluline koht meie muusikatraditsioonide säilitamisel ja edasiviimisel on koorilaulul ning pillimängul. Sellele pannakse alus 1.–3. klassis, kus moodustatakse mudilaskoor. Poistele luuakse võimalus laulda mudilas- või poistekooris. Vastavalt võimalustele tegeldakse vokaal- ja instrumentaalansamblite ning solistidega.

1.3. Laulmisel on tähelepanu *a capella* ühislaulmisel. Lisaks ühehäälele laulmisele lauldakse ka kaanoneid.

1.4. Pillimängus tutvutakse erinevate rütmi- (k.a kehapill) ja meloodiapillidega. Muusikahuvi süvendatakse rütmilise liikumise (liikumismängud, mängulaulud, lihtsad tantsud) kaudu.

1.5. Rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide abil arendatakse muusikalist mõtlemist ja loovust.

1.6. Muusikalise kirjaoskuse põhialused omandatakse muusikalise tegevuse kaudu.

1.7. Muusika kuulamisega kujundatakse muusikalist maitset; muusikaliste kujundite kaudu õpetatakse tunnetama ja mõistma ümbritsevat maailma, elavalt sekkuma muusika loomisse ja positiivselt suhtuma muusikakultuuri.

2. Õppesisu

2.1. LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE. Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel: õige kehahoid, huulte aktiivne rakendamine kõla, diktsiooni selguse ja ilmekuse saavutamiseks. Kõlalise puhtuse ja emotsionaalsuse taotlemine ühehäälsel laulmisel. Laulude esitamine liikumise ja kujundlike liigutustega. Lastelaulud. Kaanonid. Eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud.

2.2. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS:

- meetrum. Pulsi tunnetamine, rõhulised ja rõhuta helid. Kahe- ja kolmeosalise taktimõõdu tundmaõppimine kuulmise järgi, takti viipamine. Laulurütmi, rütmiharjutuste ja kaasmängude mängimine kuulmise ja noodi järgi 2- ja 3-osalises taktimõõdus. Taktijoone, lõpumärkide, kordamismärgi, fermaadi kasutamine;
- rütm. Pikk ja lühike heli muusikas. Kõnerütmile toetuv töö ettevalmistusena helivältuste suhete tundmaõppimiseks. Rütmivormide

tundmaõppimine neljandik-taktimõõdus ning nende kasutamine laulurütmis, rütmiharjutustes, laulu rütmisaadetes ning rütmiimprovisatsioonides;

- meloodia. Kõrged ja madalad helid, nende võrdlemine kuulmise järgi ning kujutamine visuaalselt. Meloodia liikumise suundade jälgimine ja iseloomustamine laulmisel ja muusika kuulamisel. Heliastmete So, Mi, Ra, Jo, Le, Jo1, Ra1, So1, Na, Di tundmaõppimine noodi järgi. Jo-võtme tundmaõppimine ja kasutamine praktilises musitseerimises. Jo- ja Ra-lõpuline astmerida; pool- ja tervetoon. Õpitud heliastmete ja rütmivormide kasutamine laulmisel, pillimängus, rütmilis-meloodiliste improvisatsioonide loomisel. Mõistete *piano* (p), *forte* (f) ja märkide < (valjenedes), > (kahanedes) tundmine ja kasutamine musitseerimisel.

2.3. MUUSIKA KUULAMINE. Laulude ja instrumentaalsete karakterpalade kuulamine. Muusikapala meeleolu ja karakteri kirjeldamine muusikalisi väljendusvahendeid *meloodia*, *rütm*, *tempo*, *dünaamika*, *tämber* kasutades. Mõistete *vokaal-* ja *instrumentaalmuusika* ning *keel-*, *puhk-* ja *löökpillid* tutvustamine. Muusikažanrite *marss*, *polka*, *valss* tundmaõppimine. Mõistete *luuletaja*, *helilooja*, *solist*, *ansambel*, *koor*, *koorijuht*, *dirigent*, *orkester* tundmaõppimine.

3. Õpitulemused

3. klassi lõpetaja:

- laulab vaba ja loomuliku hingamise, õige kehahoiu, selge diktsiooniga ning ilmekalt;
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn (Fr. Pacius), «Emakesele» (M. Härma), «Mu koduke» (A. Kiiss), «Rongisõit» (G. Ernesaks), «Tiliseb, tiliseb aisakell» (L. Wirkhaus), eesti laste- ja rahvalaule: «Kes elab metsa sees», «Lapsed, tupp», «Teele, tee, kurekesed», «Ketramas», «Kevadel», «Mutionu pidu», «Sokukene», «Tiiu, talutütrekene», «Kaera-Jaan», 2 oma maakonna rahvalaulu;
- tunneb 2- ja 3-osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi;
- oskab kasutada taktijoont, lõpumärke, kordusmärki ja märke <, >;
- tunneb rütmivorme

ning oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ja rütmiimprovisatsioonide loomisel;

- teab JO-võtme tähendust ja astmeid Jo, Le, Mi, Na, So, Ra, Di, Jo1, Ra1, So1, oskab neid kasutada laulmises ja pillimängus;
- oskab kasutada musitseerimisel märke p, f, <, >;
- oskab kirjeldada muusikateose meeleolu ja karakterit;
- eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat ning muusikat keel-, puhk- ja löökpillide esituses;
- eristab muusikažanre *marss*, *polka*, *valss*, oskab neid iseloomustada;
- teab mõistete *luuletaja*, *helilooja*, *solist*, *ansambel*, *koorijuht*, *dirigent*, *orkester* tähendust.

MUUSIKA AINEKAVA 4.–6. KLASSILE

1. Õppetegevus

1.1. Selles vanuseastmes on põhieesmärgiks eale iseloomuliku erilise aktiivsuse suunamine muusikalisse tegevusse. Individuaalsete õpiülesannete lahendamise kõrval on otstarbekas kasutada ka rühmatööd. Hinnatakse õpilase muusikalise tegevuse aktiivsust, muusikalisi teadmisi ja oskusi ning laulmist. Õpilastele, kelle laululised võimed on tagasihoidlikud, antakse võimetekohaseid ülesandeid, mida ka hinnatakse.

1.2. Selle vanuseastme õpilased kaasatakse lastekoori, poisid – poistekoori. Jätkatakse tööd vokaal- ja instrumentaalansamblitega, solistide ja võimaluse korral orkestritega.

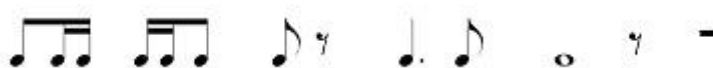
1.3. Laulmisel jätkatakse tööd õpilase hääle igakülgse arendamisega. Tegeldakse võimetekohase kahehäälse laulmisega. Süvendatakse pillimänguoskust. Liikumistegevuse põhirõhk asetatakse ringmängudele ja tantsudele. Improvisatsiooni kaudu arendatakse iseseisvat muusikalist mõtlemist ja loovust. Jätkuvalt süvendatakse muusikalist kirjaoskust. Muusika kuulamisel arendatakse muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust.

2. Õppesisu

2.1. LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE. Hääle kõlavuse ja väljenduslikkuse arendamine fraseerimisel, kõlaühtluse ja pehme tooni saavutamise, vältides forsseerimist. Laulude ilmekas ettekanne. Hääle individuaalsete omaduste (tämb, diapason) kujundamine. Harmooniataju arendamine: kaanonid ja lihtsad kahehäälsed laulud.

2.2. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS:

- meetrum. 4-osalise taktimõõdu tundmaõppimine kuulmise ja noodi järgi. Kaheksandik-taktimõõdu tundmaõppimine seoses laulude õppimisega. Eeltakti tundmaõppimine. Vahelduva taktimõõdu tundmaõppimine;
- rütm. Rütmivormide

tundmaõppimine neljandik-taktimõõdus ja nende kasutamine laulurütmis, rütmiharjutustes, laulu rütmisaadetes ja rütmiimprovisatsioonides. Pide tähenduse tundmaõppimine;

- meloodia ja helilaad. Helilaadilise mõtlemise arendamine. Duur-, moll-helirida ja helilaad, kolmkõlad. Harmooniline ja meloodiline moll-helirida. Viulivõtme tähendus. Klaviatuur ja oktav. Absoluutsete helikõrguste c, d, e, f, g, a, h tundmaõppimine noodijoonestikul ja klaviatuuril ning nende seostamine relatiivsete astmetega. Helistikud C-a, G-e, F-d; märgid *diees*, *bemoll*, *bekaar*. Dünaamika- ja agoogikamärkide pp, ff, mp, mf, *cresc.*, *dim.*, a tempo ning mõiste *da capo al fine* tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel.

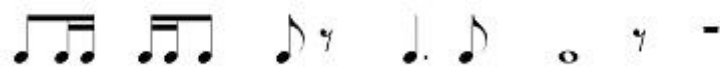
2.3. MUUSIKA KUULAMINE. Võrdlusoskuse, muusikalise analüüsivõime arendamine. Seoste loomine ja leidmine kirjanduse, kunsti ja tänapäevaga. 2- ja 3-osaline muusikaline vorm õpitud lauludes ja kuulatud muusikas. Hääleliigid: mõisted *sopran*, *alt*, *tenor*, *bariton*, *bass*; eesti ja kodukoha tuntumad lauljad. Kooriliigid: mudilas-, laste-, poiste, nais-, mees-, segakoor; kodukoha ja eesti tuntumad koorid ja dirigendid. Pillirühmade tutvustamine ja

tutvumine karaktersemate pillide tämbri ja kõlaga. Eesti ja kodukoha rahvalaulud, -laulikud, -tantsud, -pillid, -ansamblid ja -orkestrid. Euroopa rahvaste muusika tutvustamine.

3. Õpitulemused

6. klassi lõpetaja:

- laulab võimetekohaselt ja hääle individuaalseid omadusi arvestavalt;
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn (Fr. Pacius), «Eesti lipp» (E. Võrk), «Kas tunned maad» (J. Berat), «Kungla rahvas» (K. A. Hermann), «Mu isamaa armas» (rahvalik laul), «Ärkamise aeg» (R. Eespere), «Jaan läeb jaanitulele» (eesti rahvalaul), «Oh sa, õnnistav» (koraal, siitsiilia rahvalaul), «Püha öö» (F. X. Gruber), kaanon «Nooditähestik» (W. A. Mozart) ja 2 kaanonit ning 3 eesti rahvalaulu õpetaja valikul;
- tunneb taktimõõte 2/4, 3/4, 4/4 kuulmise ja noodi järgi;
- tunneb neljandik-taktimõõdu kuulmise ja noodi järgi rütmivorme

ning oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ja rütmiimprovisatsioonide loomisel;

- teab kaheksandik-taktimõõdu tähendust;
- laulab astmenimedega lihtsaid laule ja harjutusi;
- teab mõisteid *duur-* ja *moll-helilaad* ning eristab neid kuulmise järgi;
- teab viiulivõtme tähendust ja oskab seda noodijoonestikule märkida;
- teab tähtnimetuste c, d, e, f, g, a, h asukohta noodijoonestikul ning klaviatuuril;
- teab helistikke C-a, G-e, F-d;
- teab dieesi, bemolli ja bekaari tähendust;
- kasutab muusika analüüsimisel õpitud muusikamõisteid ja -teadmisi;
- tunneb 2- ja 3-osalist lihtvormi;
- teab erinevaid hääleliike: sopran, alt, tenor, bass; teab kodukoha ja eesti tuntud lauljaid;
- teab erinevaid kooriliike: mudilas-, laste-, poiste, nais-, mees-, segakoor; teab kodukoha ja eesti tuntud koore;
- oskab iseloomustada eesti rahvamuusikat: rahvalaule, -tantse, -pille ja -ansambleid; teab oma kodukoha ja eesti tuntumaid rahvamuusika esitajaid.

MUUSIKA AINEKAVA 7.–9. KLASSILE

1. Õppetegevus

1.1. Põhikooli lõpuklassides on tähelepanu keskpunktis iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine ja väärtushinnangute kujundamine. Õpiülesannete lahendamiseks sobivad individuaalne ning rühmatöö, aga ka projektide koostamine ja läbiviimine. Hindamisel on olulisel kohal omandatud muusikateadmiste ja -oskuste loov ning praktiline rakendamisoskus.

1.2. Muusikaliselt võimekad õpilased kaasatakse koolikooridesse. Jätkatakse tööd vokaal- ja instrumentaalansamblite ning solistidega, võimaluse korral ka orkestritega.

1.3. Laulmisel pööratakse tähelepanu hääle individuaalsete omaduste arendamisele. Häälemurde iga arvestavalt rakendatakse võimetekohast mitmehäälsust. Pillimängus rakendatakse rütmilis-meloodilisi improvisatsioone ning innustatakse õpilasi looma iseseisvaid muusikalisi kompositsioone. Praktilise muusikalise tegevuse kaudu omandatakse uusi teadmisi muusikalises kirjaoskuses. Muusikalises liikumistegevuses lähtutakse eale omasest liikumis- ja tantsuhuvist. Žanrilisest mitmekesisusest lähtuvalt arendatakse muusika teadliku kuulamise oskust. Muusikaloos tutvutakse maailma rahvaste muusikaga.

2. Õppesisu

2.1. LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE. Väljendusrikas laulmine ja kõlaühtlus; hääle individuaalsete omaduste (tämbur, diapasoon) kujundamine. Laulmine ja häälehoid häälemurde perioodil. Harmooniataju arendamine kaanonite ja lihtsate mitmehäälsuste laulude kaudu.

2.2. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS:

- meetrum ja rütm. Rütmivormide

tundmaõppimine neljandik-taktimõõdus ja nende kasutamine harjutustes, rütmiimprovisatsioonides ja instrumentaalsetes kaasmängudes;

- meloodia ja helilaad. Helistike D-h, B-g tundmaõppimine. Intervalli ja akordi mõiste tutvustamine. Bassivõtme tutvustamine seoses lauludega. Muusikalise lauseehituse tundmaõppimine (motiiv, fraas, lause, periood) seoses laulude õppimisega. Agoogikamärkide *ritenuto* (*rit.*), *accelerando* (*accel.*), *allegro*, *moderato*, *andante*, *adagio*, *largo* ning artikulatsioonimärkide *staccato*, *legato* tähenduse mõistmine ja kasutamine musitseerimisel.

2.3. MUUSIKA KUULAMINE. Teadliku muusika kuulamise arendamine. Sümfoonia-, puhkpilli-, keelpilliorkester. Pillid ja pillirühmad: keel-, puu-, vask- ja löökpillid. Eesti ja maailma tuntumad orkestrid, dirigendid, interpreetid. Homofoonilise ja polüfoonilise mitmehäälsuse tundmaõppimine seoses muusikavormide ja -žanritega. Tutvumine muusikavormide ja -žanritega: variatsioonid, rondo, fuuga, sonaat-allegro; missa, prelüüd ja fuuga, sonaat, sümfoonia, kontsert, keelpillikvartett, süit, avamäng, oratoorium, kantaat, ooper, operett, muusikal, ballett. Väljapaistvamad heliloojad muusikaajaloos seoses muusikavormide ja -žanrite tundmaõppimisega. Tutvumine populaarmuusika stiilidega; maailma, eesti ja kodukoha tuntumad ansamblid, orkestrid, solistid.

3. Õpitulemused

Põhikooli lõpetaja:

- laulab vastavalt vokaalsetele võimetele vabalt ja emotsionaalselt;
- oskab kasutada häält häälemurdeperioodil;
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn (Fr. Pacius), «Hoia, Jumal, Eestit» (J. Aavik), «Kaunimad laulud» (Fr. Saebelmann), «Mu isamaa on minu arm» (G. Ernesaks), «Mu kodu» (U. Naissoo), «Põhjamaa» (Ü. Vinter), «Valged Jõulud» (I. Berlin), kaanonid «Dona nobis pacem», «Viva la musica» ja 3 eesti rahvalaulu õpetaja valikul;
- eristab lauludes ja kuulatud muusikas 2/4, 3/4, 4/4 taktimõõtu;
- tunneb kuulmise ja noodi järgi rütmivorme

ning oskab neid kasutada rütmiülesannete lahendamisel ja instrumentaalsete kaasmängude loomisel;

- oskab määrata kuulmise järgi laulu, muusikapala helilaadi;
- tunneb helistikke C-a, G-e, D-h, F-d, B-g;
- teab intervalli ja akordi mõistet;
- teab agoogikamärkide *rit.*, *accel.*, *allegro*, *moderato*, *andante adagio*, *largo* ning artikulatsioonimärkide *staccato*, *legato* tähendust, oskab neid kasutada musitseerimisel ja muusika iseloomustamisel;
- kasutab muusika analüüsimisel muusikatermineid;
- teab, eristab ja oskab iseloomustada hääle- ja kooriliike; teab kodukoha, eesti ja maailma tuntumaid lauljaid, kodukoha ja eesti tuntud koore ja dirigente;
- teab, eristab ja oskab iseloomustada keel-, puu-, vask-, löök- ja klahvpille;
- teab, eristab ja oskab iseloomustada sümfoonia-, puhkpilli-, keelpilli- ja džässorkestrit; teab kodukoha, eesti ja maailma tuntumaid orkestreid ja dirigente;
- eristab homofoonilist ja polüfoonilist muusikat;
- on tutvunud muusikavormide ja -žanritega: variatsioonid, rondo, fuuga sonaat-allegro, missa, prelüüd ja fuuga, sonaat, sümfoonia, kontsert, keelpillikvartett, süit, avamäng, kantaat, ooper, oratoorium, operett, muusikal, ballett;
- külastab kontserte ja muusikalavastusi ning kasutab omandatud teadmisi ja oskusi muusika analüüsimisel.